

Energoefektivitātes projekti iešūpojas, bet smagnēji

Ingrīda Drazdovska

Dienas bizness

10.01.2011

Interese par padomju laika dzīvojamā fonda atjaunošanu, ēku siltināšanu ir pieaugusi, taču kustība arvien tikai iešūpojas

No ES struktūrfondiem tieši šim mērķim ir paredzēti 44 milj. latu. Pašreizējā statistika ir šāda: 2010. gadā LIAA saņemts 271 projekta iesniegums par ERAF līdzfinansējuma saņemšanu daudzdzīvokļu māju renovācijai par kopējo ES līdzfinansējuma apjomu 13,85 milj. latu.

2010. gadā aģentūra ir noslēgusi 108 līgumus par daudzdzīvokļu dzīvojamo māju renovāciju. Pērn ir pabeigta 51 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas atjaunošana, kurām piesaistīts ES fondu līdzfinansējums.

Šo ēku tehniskā stāvokļa un energoefektivitātes uzlabošanas pasākumos ieguldīti 4,33 milj. latu, tostarp 2,12 milj. latu no ERAF programmas. Vēl 57 daudzdzīvokļu namu renovācijas projektu īstenošana ir sākta, bet pabeigta tā varētu būt 2011. gadā.

Kurzemē līdz 2010. gada beigām pabeigti 16 projekti, 12 no tiem – Ventspilī un Liepājā. Rīgas reģionā renovācijas process ir noslēdzies 12 namos, Vidzemē – 10 mājās, Rīgā – 8 ēkās. Mazāk projektu pabeigts Zemgalē – vien četri, bet Latgalē tikai viena māja ir nosiltināta par ES fondu līdzekļiem – Rēzeknē.

Iepriekš ministrija rēķināja, ka par pieejamajiem līdzekļiem varētu tikt siltinātas 1000 mājas.

Spriežot pēc jau realizētajiem projektiem, šobrīd enerģijas ietaupījums ir 30–60 % (vidēji ap 40%) atkarībā no tā, cik māja bija bijusi "energoneefektīva" un kādi darbi ir veikti (kompleksa renovācija vai daži darbi). Savukārt izdevumi var būt aptuveni līdzīgā līmenī kā pirms renovācijas (ņemot vērā, ka jāmaksā ir arī kredīts), bet var būt arī mazāki.

Ticība ir lielāka

Ekonomikas ministrija ir apmierināta ar rezultātiem. Tajā pašā laikā Evita Urpena, ministrijas Sabiedrisko attiecību nodaļas speciāliste, norāda, ka, protams, gribētos, lai skaits būtu lielāks, taču ministrija apzinoties iemeslus, kāpēc tas ir tāds, kāds ir.

"Šobrīd interese par programmas iespējām ir krietni palielinājusies. Programma darbojas pusotru gadu, un tagad tā sāk tā pa īstam iešūpoties. Tā ir vienīgā ES līdzfinansētā programma, kas finansē konkrētus iedzīvotājus. Tādēļ, lai īstenotu projektu, vajadzīga iedzīvotāju piekrišana un uzticība. Lai to panāktu, vajadzīgs samērā ilgs laiks. Programmas sākumā bija arī iedzīvotāju neticība. Taču, parādoties pozitīviem piemēriem, kur iedzīvotāji redz ieguvumu, plašākai informācijai, ticība šai programmai ir lielāka," viņa saka.

Zemāka aktivitāte Latgalē varētu būt skaidrojama ar maksātspējas līmeni. Savukārt Rīgā ir cita problēma – mājas nereti ir lielas, kaimiņi cits citu nepazīst, cilvēki daudzstāvu ēku neztver kā kopīpašumu, par savējo uzskatot tikai dzīvokli. Tāpēc vienošanos panākt ir grūti. Projektu virzība tādējādi lielā mērā ir atkarīga arī no aktīvas apsaimniekotāja rīcības, norāda E. Urpena.

Entuziasms var noplakt

Tikmēr SIA Latio namsaimnieks valdes priekšsēdētājs Aivars Gontarevs uzskata, ka process kļūst arvien sarežģītāks. Lai arī cilvēku aktivitāte ir palielinājusies, redzot sarežģīto procesa gaitu un saskaroties ar neizprotamām prasībām, iedzīvotāju entuziasms noplokot. Tad uzņēmums cenšas iedzīvotājus iepazīstināt ar jau renovācijas procesā esošām mājām, radīt iespēju aprunāties ar šādu māju iedzīvotājiem, pārliecināties par ieguvumiem un nenolaist rokas.

Kopumā aktivitāte palielinās, jo masu medijos šis virziens tiek aktīvi apskatīts, un ir reāli renovētu māju piemēri. Cilvēkiem ir iespēja pārliecināties par ieguvumiem. Turklāt energoresursu tarifi tikai paaugstinās, atgādina A. Gontarevs.

2010. gadā līdzfinansējuma saņemšanai no ERAF SIA Latio namsaimnieks iesniedza četrus ēku renovācijas projektus, no kuriem divi apstiprināti, bet par diviem vēl esot jācīnās "dažādu projektu vērtētāju jaunrades prasību dēļ", viņš stāsta. LIAA pārstāvji tuvākajā laikā solījuši vienu ēku apsekot, un tad varētu sagatavot līgumu.

Otra neapstiprinātā projekta gadījumā vienkāršāk būšot sagaidīt MK noteikumu grozījumus, kas ļaus arī nelielajām mājām Rīgā kvalificēties finansējuma saņemšanai. "Šī paša iemesla dēļ vēl neiesniedzām 11 projektus. Papildus šīm mājām vēl ir divu lielo māju projekti Rīgā. Tādējādi šogad līdzfinansējuma saņemšanai varētu iesniegt 14 māju atjaunošanas projektus (divas Liepājā, pārējās – Rīgā), ja MK noteikumi tiek grozīti un netiek piemērotas kādas jaunas prasības," atklāj A. Gontarevs.

***

44.34 milj. latu - ERAF pieejamais finansējums daudzdzīvokļu mājām.

Informācijai

Siltumnoturības uzlabošanas pasākumi

- Mērķis – paaugstināt daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitāti. Finansējumam var pieteikties daudzdzīvokļu dzīvojamo māju dzīvokļu īpašnieki ar pilnvarotās personas starpniecību.

- Pašlaik:

Projektu iesniegumus finansējuma saņemšanai var iesniegt par daudzdzīvokļu mājām, kas nodotas ekspluatācijā no 1944. līdz 1993. gadam.

- Daudzdzīvokļu dzīvojamajā mājā esošā neapdzīvoto telpu platība nepārsniedz 25% no dzīvojamās mājas kopējās platības. Mājai jābūt sadalītai dzīvokļu īpašumos, un vienam īpašniekam nevar piederēt vairāk par 20% no kopējā dzīvokļu īpašumu skaita. Šis nosacījums neattiecas uz valsts un pašvaldības īpašumā esošajiem dzīvokļiem.

- Līdzfinansējums tiek piešķirts energoaudita, tehniskās apsekošanas un būvprojekta sagatavošanai, būvuzraudzības un autoruzraudzības veikšanai un būvdarbiem.

- Pēc renovācijas siltumenerģijas ietaupījumam ēkā jābūt vismaz 20% gadā no siltumenerģijas patēriņa pirms projekta īstenošanas.

- Dzīvokļu īpašnieki no kopējām attiecināmajām izmaksām var atgūt 50%, bet, ja 10% no dzīvokļu īpašniekiem ir maznodrošinātas vai trūcīgas personas statuss, tad – 60% (vienas mājas siltināšanai maksimāli pieļaujamais atbalsta apjoms nedrīkst pārsniegt 35 latus uz vienu dzīvojamās mājas kopējās platības kvadrātmetru; kopējais pieļaujamais atbalsta apjoms – 70 latus).

- No marta:

Uz finansējumu varēs pretendēt arī pirmskara laikā būvētās ēkas, kā arī tiks atcelts iepriekš noteiktais minimālais projekta iegūstamo punktu sliekšnis. Arī mājām ar nelielu dzīvokļu skaitu, kuras atrodas teritorijās ar augstiem attīstības indeksiem, būs iespējams pretendēt uz atbalstu sava mājokļa renovācijai.

Avots: Ekonomikas ministrija

***

Viedoklis

Nenotiek masveidā

Laimdota Šnīdere, SIA Pilsētāju pārvaldnieks valdes priekšsēdētāja:

Esam veikuši apjomīgus pētījumus par ēku atjaunošanas un energoefektivitātes paaugstināšanas projektu virzību. Sausais atlikums jeb galvenais secinājums: būtu jāmaina pieeja šim procesam, ja vēlamies panākt renovācijas projektu realizāciju masveidā. Dzīvokļu īpašnieki būtu jāatbrīvo no viņiem pēc būtības neiespējamām darbībām – būvniecības procesa organizācijas, vadīšanas un finansējuma piesaistes. Ja jau daudzi nekustamā īpašuma attīstītāji esot aizgājuši pa skuju taku, tad ....

Tas būtu jādara institūcijai, kurai cilvēki uzticas, kur strādā profesionāļi. Sākotnēji procesa vadību, iepirkumus, lētāku resursu sagādi varētu veikt kāds pašvaldības uzņēmums.